

Wymogi formalne prac licencjackich i magisterskich

§ 1. Wymogi ogólne

1. Praca dyplomowa powinna być napisana na papierze o formacie A4 w edytorze tekstu Word.
2. Wersje elektroniczne pracy składa się w formatach DOC (lub DOCX) i PDF.
3. Objętość pracy dyplomowej indywidualnie ustala wykładowca, przy czym preferuje się dla prac licencjackich objętość min. 30 stron, dla pracy magisterskiej min. 50 stron. Do podanych wielkości nie wlicza się dodatków, aneksów i załączników.
4. W pracy stosuje się formę bezosobową np.: w pracy rozważono..., w ramach pracy przeprowadzono...

§ 2. Czcionki, marginesy i numeracja stron

1. W całej pracy obowiązuje czcionka Times New Roman.
2. Wielkość czcionki podstawowej, w tym tytułów rozdziałów, podrozdziałów i punktów wynosi 12 pkt.
3. Wielkość czcionki przypisów wynosi 10 pkt.
4. Interlinia tekstu podstawowego wynosi 1,5 wiersza.
5. Interlinia dla przypisów jest pojedyncza.
6. Kolor czcionki jest czarny (dotyczy to także adresów stron internetowych, które podaje się bez podkreśleń).
7. Kartki zadrukowuje się jednostronnie tekstem wyjustowanym bez sztucznych odstępów i spacji.
8. Ustala się następujące marginesy: górny, dolny, prawy – 2,5 cm, lewy – 3,5 cm.
9. Strony pracy numeruje się kolejno, przy czym numer na stronie tytułowej pozostaje niewidoczny.
10. Numery stron wyrównuje się do prawego dolnego rogu.
11. Po znakach interpunkcyjnych takich jak: kropka, przecinek, średnik – stawia się

spację.

2

§ 3. Strona tytułowa

1. Każda praca pisemna zawiera stronę tytułową, według załącznika nr 4-1.
2. W tytule pracy nie jest pożądanym stosowanie skrótów.
3. Po tytule pracy nie stawia się kropki.
4. Wskazując dane promotora stosuje się zasady fleksyjne obowiązujące w języku polskim.

§ 4. Strony wstępne

1. Po stronie tytułowej pracy umieszcza się strony wstępne, to jest kolejno: spis treści, wykaz użytych skrótów i wstęp.
2. Spis treści zawiera wskazanie stron dla wszystkich istotnych części i składników pracy, w tym dla wykazu skrótów, wstępu, poszczególnych rozdziałów, podrozdziałów, punktów, zakończenia, bibliografii, wykazu aktów prawnych i orzeczeń sądów, załączników, rysunków, wykresów, map itp. (załącznik nr 4-3).
3. Wykaz użytych skrótów zawiera w szczególności wielokrotnie powtarzane w tekście właściwym pracy skróty dotyczące np.: nazw organów władzy publicznej, aktów prawnych, czasopism (itp.).
4. Wstęp stanowi wprowadzenie do obranego tematu pracy dyplomowej.
5. We wstępie pracy należy przede wszystkim sprecyzować temat, uzasadnić jego wybór, wyjaśnić użyte terminy, określić cel i podstawowe tezy, omówić stosowane metody. We wstępie można także określić charakter i rodzaj źródeł, z których korzystano.

§ 5. Część zasadnicza

1. Na część zasadniczą pracy składa się treść opracowania monograficznego ustalonego tematu.
2. Część zasadnicza pracy składa się z min. trzech rozdziałów stanowiących realizację tematu pracy dla pracy licencjackiej, natomiast min. pięć rozdziałów stanowiących realizację tematu pracy dla pracy magisterskiej.
3. Poszczególne rozdziały pracy dzieli się na tematyczne podrozdziały.
4. Podrozdziały mogą być podzielone na punkty.
5. Numeracja rozdziałów, podrozdziałów i punktów posługuje się cyframi arabskimi.
6. Preferuje się, by część zasadnicza pracy stanowiła co najmniej $\frac{3}{4}$ całości pracy.
7. Część zasadnicza kończy się zakończeniem, stanowiącym podsumowanie tez i wniosków zawartych w pracy dyplomowej.

§ 6. Tekst i literatura

1. Podstawowe i ważne dla tematu pojęcia należy wyczerpująco wyjaśnić i ściśle przestrzegać konsekwencji tego wyjaśnienia.

3

2. W pracy powinna znaleźć się przynajmniej jedna definicja dotycząca kluczowego dla danego kierunku studiów pojęcia np. definicja zagrożenia, definicja bezpieczeństwa.
3. Tabele, ilustracje, rysunki posiadają swój numer w celu umożliwienia odwoływania się do nich przez wskazanie konkretnego numeru (np. Na rys. 1. 1. przedstawiono...), tytuł oraz źródło pochodzenia. Zalecana rozdzielczość rysunków powinna wynosić co najmniej 600 dpi.
4. Bibliografia powinna zawierać wszystkie pozycje, z których autor korzystał przy pisaniu pracy. Bibliografia pracy licencjackiej powinna obejmować co najmniej 15 pozycji, a bibliografia pracy magisterskiej co najmniej 25 pozycji. Natomiast jeśli praca wykorzystuje metodę badawczą monograficzną, to powinna zawierać min. 50 pozycji.

5. Liczba źródeł internetowych nie powinna przekraczać 1/3 źródeł nieinternetowych.
6. Cudzysłów stosuje się głównie przy cytowaniu tekstu – wówczas po cudzysłowie stawiamy przypis.
7. W tekście pracy należy unikać sformułowań informujących o zamierzeniach, np. „...spróbuję przedstawić...”, „...chciałbym zacząć od...”. Autor powinien przechodzić od razu do prezentacji i omówienia wyników swoich badań oraz analiz.
8. Wnioski prezentowane zarówno w kolejnych rozdziałach, jak i w zakończeniu pracy powinny być jednoznaczne (nie ogólnikowe) i oparte na badanym materiale.
9. Nie są wnioskami: definicje, objaśnienia, postulaty, zestawienie ustaleń faktycznych i statystycznych. Te dwa ostatnie to wyniki badań. Wnioski mają być budowane w oparciu o te wyniki.

§ 7. Przypisy

1. Każdy przytoczony w pracy obcy tekst musi być opatrzony przypisem.
2. W skład każdego przypisu wchodzi: inicjał imienia (imion) i nazwisko autora, tytuł dzieła, numer tomu, nazwa wydawcy, miejsce wydania, rok wydania, strona, według schematu zamieszczonego poniżej.
3. Przypisy źródeł internetowych zawierają adresy stron internetowych wraz z datą dostępu.
4. Przypis musi znajdować się na tej samej stronie co tekst, którego dotyczy. Zarówno rysunki, jak i tablice należy umieszczać centralnie w stosunku do lewego i prawego marginesu. Muszą być umieszczone w okolicach dotyczącego go tekstu. Rysunki i tablice powinny być numerowane kolejno za pomocą liczb arabskich (Rys. 1, Tabela 1 itd.). W tekście muszą znajdować się odsyłacze do odpowiedniej tabeli lub rysunku wykorzystujące w tym celu ich numer. Tytuły należy pisać czcionką Times New Roman rozmiarze 10 pkt. Tytuły rysunków, wykresów i innych podobnych elementów powinny znajdować się pod nimi, wyjątkiem jest tytuł tabeli, który powinien znajdować się nad tabelą. Należy je wyrównać do lewej strony z zachowaniem odstępu jaki stosuje się w akapitach. Pod rysunkami (tabelami, wykresami) należy podać źródło (czcionka Times New Roman rozmiarze 10 pkt bez pogrubienia, z zachowaniem ustaleń dotyczących przypisów i bibliografii, wyrównanie do lewej z zachowaniem odstępu jaki stosuje się w akapitach). Spisy rysunków, wykresów, tabel powinny zawierać numer rysunku (tabeli, wykresu), jego tytuł (opis) oraz numer strony, na której występuje w tekście. Dany punkt pracy nie powinien się rozpoczynać od zapowiedzi rysunku, tabeli, wykresu. Element graficzny pracy musi poprzedzać odpowiednie wprowadzenie. Każdy rysunek, tabela, czy też wykres musi być odpowiednio skomentowany (zinterpretowany). Komentarz powinien uwzględniać m.in. próbę analizy danych zawartych w elemencie graficznym.
5. Przykłady stosowania przypisów przedstawia się poniżej.

Przykłady stosowania przypisów:

*przypis do książki napisanej przez jednego autora:

1 A. Mickiewicz, Pan Tadeusz, Książka i Wiedza, Warszawa 1951, s. 30.

2 E. Ura, Prawo urzędnicze, Lexis Nexis, Warszawa 2007, s. 25-28.

*przypis do artykułu z książki (wydawnictwa zwartego):

3 M. Kudelska, Filozofia Indii – kilka uwag wstępnych, [w:] Filozofia Wschodu, (red.)

B. Szymańska, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2001, s. 32.

*przypis do artykułu:

4 S. Koziej, Bezpieczeństwo i obronność Unii Europejskiej, „Myśl Wojskowa”, 2005, nr 1, s. 10–22.

*przypis do dokumentu normatywnego:

5 Ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz. U. z 1997 r. Nr

106, poz. 680 z późn. zm.).

5

*przypis do książki, która była już wcześniej cytowana (patrz powyżej przypis 1):

6 W. Pokruszyński, J. Piwowarski, Teoria..., op. cit., s. 55.

*przypis do tej samej pracy podanej w przypisie bezpośrednio poprzedzającym:

7 P. Sulmicki, Planowanie i zarządzanie gospodarcze, PWE, Warszawa 1976, s. 50.

8 Ibidem.

(jeśli przypis odnosi się do tej samej pozycji i strony)

9 Ibidem, s. 56.

(jeśli przypis dotyczy tej samej pozycji ale innej strony)

*przypis do dokumentu z wydawnictwa elektronicznego:

10 Strategia bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej przyjęta na posiedzeniu Rady Ministrów

22 lipca 2003 r. [w:] <http://www.mon.gov.pl> (data odczytu/wejścia: 12.06.2011).

*przypis do rysunku:

Rys. 1 (tytuł rysunku)

Źródło: opracowanie własne

lub

(Źródło: A. Maksymiuk, Pieniądz i podatki, Warszawa 2002, s. 238).

* przypis odwołujący się do wyroków Trybunału Konstytucyjnego, wyroków, orzeczeń i uchwał Sądu Najwyższego, wyroków sądów apelacyjnych, wyroków i uchwał Naczelnego Sądu Administracyjnego powinien zawierać: pełną nazwę wyroku, orzeczenia czy uchwały; sygnaturę akt; adres publikacyjny wyroku, orzeczenia czy uchwały. Przykładowy przypis:

* Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 lipca 2008 r., sygn. akt K 46/07 (DzU 2008 nr 123, poz. 803).

* Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 1994 r., sygn. akt III ARN 18/94, OSNP 1994 nr 4, poz. 55.

Wyróżniamy przypisy:

a) źródłowe – występujące najczęściej (zwykłe i rozszerzone tj. wraz z omówieniem lub cytatem cudzych poglądów), polegające na podaniu źródła zaczerpniętej informacji;

6

b) bibliograficzne odsyłające czytelnika do szerszej literatury. Używając formy zob. (zobacz) autor pracy odsyła do myśli przewodniej danej książki lub fragmentu tekstu. Stosując natomiast formę por. (porównaj) wskazuje na odmienne poglądy, podejście do opisywanego problemu;

c) dokumentujące cytaty czyli podające skąd zostały one zaczerpnięte

d) polemiczne – zawierające uwagi krytyczne lub polemikę ze stanowiskiem autora/autorów przytoczonych w tekście pracy

e) dygresyjne – zawierające własne uwagi i opinie autora pracy na temat omawianej problematyki

f)

odsyłające – kierujące czytelnika do innego fragmentu pracy, ponieważ dany problem został (lub zostanie) omówiony szerzej w innym miejscu pracy lub omówienie danego problemu w tym miejscu byłoby np. niekorzystne z punktu widzenia konstrukcji, logiki wyводу itp.

§ 8. Strony końcowe

1. Na strony końcowe pracy dyplomowej składają się kolejno: bibliografia, wykaz aktów prawnych i orzeczeń sądów, abstrakt w języku polskim i abstrakt w języku angielskim (wzór abstraktów – załącznik nr 4-2).

2. Bibliografia stanowi zestawienie literatury wykorzystanej przy wykonaniu pracy dyplomowej. Bibliografię umieszcza się na końcu pracy (po tekście głównym i zakończeniu). W bibliografii można wydzielić opracowania i artykuły naukowe, dokumenty (materiały firmowe, źródła prawa) oraz źródła internetowe. Przy źródłach drukowanych (opublikowanych) stosujemy układ alfabetyczny. Zatem o miejscu w bibliografii decyduje pierwsza litera nazwiska autora lub (w wypadku pracy zbiorowej) pierwsza litera tytułu. W bibliografii nie podaje się stron. Np.:

1. Ciepielewska M., Fundusze strukturalne i polityka regionalna [w:] E. Kadeckiej-Wyrzykowskiej i E. Synowiec (red.), Unia Europejska. Integracja Polski z Unią Europejską, Warszawa 1997.
2. Mączka A. (red.), Encyklopedia Historii gospodarczej Polski do 1945 roku, t. 1, Warszawa 1981.
3. Keynes J.M., Ogólna teoria zatrudnienia, procentu i pieniądza, Warszawa 1985.
4. Nowakowski Z., Decydowanie w przedsiębiorstwie, Warszawa 2001.
5. Pokruszyński W., Bezpieczeństwo. Teoria i praktyka, Józefów 2012.
6. Pokruszyński W., Filozoficzne aspekty bezpieczeństwa, Józefów 2012.
7. Pokruszyński W., Piwowarski J., Teoria bezpieczeństwa, Kraków 2014.
8. Rocznik Statystyczny 1999, GUS, Warszawa 2000.

Uwaga: Zarówno w przypisach i bibliografii w cudzysłowie podaje się tylko tytuły czasopism, natomiast tytuły monografii, artykułów podaje się za pomocą czcionki pochyłej (kursywy).

7

3. Netografia (czyli bibliografia wykorzystanych stron internetowych jest integralną częścią bibliografii i winna występować po niej z nagłówkiem NETOGRAFIA.

Netografia

Przypis prosty (konieczne jest podanie daty wejścia na stronę), np.:

<http://www.ie.lodz.p1/dokumenty.asp>, (data wejścia 15.05.2015)

lub

<http://www.ie.lodz.pl/dokumenty.asp>, (data 15.05.2015)

lub

<http://www.ie.lodz.p1/dokumenty.asp> (data 15.05.2015)

<http://www.ie.lodz.p1/dokumenty.asp>, (data 15.05.2015)

Przypis do dokumentu z nazwą

M.W. Kraczkowski, Regiony w Polsce,

<http://www.ie.lodz.p1/dokumenty/dokument001.pdf>, (data 15.04.2015)

4. Zaleca się rozdzielenie spisu pozycji książkowych od spisu czasopism i źródeł internetowych.

5. Pozycje bibliograficzne nieinternetowe należy uporządkować alfabetycznie według nazwiska autora i ponumerować.

6. Wykaz aktów prawnych zawiera wszystkie wykorzystane w pracy dyplomowej akty prawne (wraz z właściwymi publikatorami), ułożone w pierwszej kolejności hierarchicznie (konstytucje, ustawy, umowy międzynarodowe, rozporządzenia, akty prawa miejscowego i akty prawa wewnętrznego) oraz w drugiej kolejności chronologicznie – według daty uchwalenia (wydania) – od najnowszego do najstarszego.

7. Wykaz orzeczeń sądowych zawiera wszystkie wykorzystane w pracy dyplomowej orzeczenia sądowe (wraz z publikatorami), ułożone według kategorii sądu orzekającego i w drugiej kolejności chronologicznie.

8. Zaleca się, by wykazu orzeczeń sądowych, o ile to możliwe, nie umieszczać na oddzielnej stronie od wykazu aktów prawnych.

9. Abstrakt w języku polskim jest kilkudzaniowym streszczeniem tez i wniosków zaprezentowanych w pracy dyplomowej.
10. Abstrakt w języku angielskim jest tłumaczeniem abstraktu w języku polskim.
11. Prócz abstraktu w języku angielskim dopuszcza się dodatkowe abstrakty w językach kongresowych, które również stanowią tłumaczenie abstraktu w języku polskim.

§ 9. Przepisy końcowe i zalecenia szczegółowe

1. Student w pełnym zakresie odpowiada za jakość edytorską pracy, co oznacza, że dopuszczalne są jedynie nieznaczne usterki edytorskie.

8

2. Promotor, recenzent i dziekan mają prawo odrzucić rażąco uchybiającą wymogom formalnym pracę.

3. Na końcu wiersza nie mogą występować pojedyncze litery lub spójniki. W celu przeniesienia spójnika do kolejnego wiersza należy użyć tzw. twardej spacji (kombinacja klawiszy: Ctrl + Shift + spacja). „Twardą spację” należy wstawić bezpośrednio po spójniku, a przed następującym po nim wyrazem (powoduje to „przyklejenie” spójnika do wyrazu). Nie wolno używać w tym celu kilku zwykłych spacji lub tzw. miękkiego entera (kombinacja klawiszy: Shift +Enter).

4. Zabrania się wstawiania na końcu wiersza (w środku zdania) zwykłych oraz „miękkich” enterów.

5. Pomiędzy wyrazem, a następującym po nim znaku przestankowym (przecinek, kropka, średnik, dwukropek) nie należy wstawiać znaku spacji.

6. Wyrazy (zdania) pisane w nawiasie nie mogą być oddzielone od tych nawiasów spacjami.

7. Wyliczenia w tekście – za pomocą automatycznego wypunktowania lub numerowania.

8. Omawiane kolejno w pracy kwestie, wątki, przykłady, powinny być od siebie oddzielone. Nowy wątek należy rozpoczynać od nowego akapitu. Akapit powinien zaczynać się z jednolitym dla całej pracy wcięciem (zalecenie 1,25 cm).

9. „Wykaz skrótów” powinien zawierać skróty pojawiające się w pracy więcej niż jeden raz. Jeśli dany skrót funkcjonuje jako nazwa i pojawia się w pracy tylko raz podajemy rozwinięcie skrótu w tekście. Jeśli skrót pojawia się w tekście wielokrotnie to należy podać rozwinięcie skrótu przy pierwszym pojawieniu się go w tekście oraz dodatkowo umieścić w wykazie skrótów.

10. Należy wystrzegać się plagiatu. Plagiat to „Przywłaszczenie cudzego utworu lub pomysłu twórczego, wydanie cudzego utworu pod własnym nazwiskiem; także: dosłowne zapożyczenia z cudzych dzieł podane jako oryginalne i własne” (Uniwersalny słownik języka polskiego; red. S. Dubisz, PWN, Warszawa 2003).

Zatem plagiatem jest przepisanie protokołu stosowanej w pracy techniki, przepisanie nawet najkrótszego fragmentu z publikacji czy z innej pracy magisterskiej, zamieszczenie opisu metody bez podania autora, który tę technikę opracował czy zmodyfikował, brak podania autora i źródła oryginalnego rysunku, na którym wzorował się licencjat/magistrant.

§ 10. Główne definicje metodologii

1. Temat pracy dyplomowej – to hasło utworu, należy precyzyjnie sformułować tak, aby odzwierciedlało treść zamieszczoną w pracy. Piszemy jednym zdaniem prostym, na końcu nie stawiamy kropki.

2. Przedmiot badań – powinien wyraźnie wskazywać co podlega badaniu w danym temacie. A to oznacza, że przedmiot badań, jego określenie etymologiczne „wyływa” z treści tematu.

9

3. Cel badań – dążenie badacza do osiągnięcia powziętego zamiaru, może być z powodzeniem określany w trybie oznajmującym. (np. Celem badań jest...). Jest oczywiste, że forma jest związana z treścią określonego celu badań.

4. Problem badawczy – to jest coś, co nie jest odkryte i opisane. Jeśli badacz (dyplomant) uważa, że jego problem jest ważniejszy od innego musi tego bezwzględnie dowieść. Problemy określamy w trybie pytającym. W pracy dyplomowej problemów powinno być minimum tyle ile ma być rozdziałów. Z treści problemów badawczych „wypływają” nazwy rozdziałów.

5. Hipoteza naukowa (robocza) – znaczy dosłownie (z gr. hypothesis) podkład lub przypuszczenie. Hipoteza jest naukowym przypuszczeniem o obecności (istnieniu) danego zjawiska bądź jego wielkości, częstotliwości, o jego stosunku do innych zjawisk. Czyli, przypuszczenie może zaistnieć z pewnym prawdopodobieństwem w określonych warunkach – należy uzasadnić na drodze prowadzonych badań.

6. Metoda – sposób osiągnięcia zakładanego celu, działaniem stosowanym systematycznie, a więc w powtarzalny sposób.

UWAGA: Metodologia – to nauka o metodach badań naukowych, o skutecznych sposobach dociekania ich wartości poznawczej. (Słownik języka polskiego, PWN 1979 r., tom II s. 144).

§ 11. Główne kategorie pojęciowe nauk o bezpieczeństwie¹

Bezpieczeństwo – teoria i praktyka zapewniania możliwości przetrwania (egzystencji) i realizacji własnych interesów przez dany podmiot, w szczególności poprzez wykorzystywanie szans (okoliczności sprzyjających), podejmowanie wyzwań, redukcja ryzyka oraz przeciwdziałanie (zapobieganie i przeciwstawianie się) wszelkiego rodzaju zagrożeniom dla podmiotu i jego interesów. Współczesne bezpieczeństwo ma charakter zintegrowany (kompleksowy, wielowymiarowy), w którym – w zależności od przyjętego kryterium – można wyróżnić różne jego rodzaje, dziedziny, sektory, działy i obszary: a) w zależności od rodzaju podmiotu można wyróżnić bezpieczeństwo indywidualne (personalne), grupowe, narodowe (w tym państwowe i terytorialne: wojewódzkie, powiatowe, gminne), międzynarodowe (regionalne i globalne), w tym międzypaństwowe (sojusznicze, koalicyjne) i transnarodowe; b) w zależności od przedmiotu (treści) bezpieczeństwa możemy w zasadzie wyróżnić tyle jego rodzajów, dziedzin, sektorów, działów, obszarów itd., ile jest możliwych sfer aktywności danego podmiotu (w każdej sferze aktywności występują jakieś elementy bezpieczeństwa):

▪
W ramach zintegrowanego bezpieczeństwa narodowego Polski (bezpieczeństwa państwa) można wyróżnić dwa jego konstytucyjne obszary: bezpieczeństwo zewnętrzne i wewnętrzne, oraz cztery podstawowe dziedziny: obronność (obrona narodowa, czyli 1 Główne kategorie pojęciowe nauk o bezpieczeństwie zostały zaczerpnięte z Białej Księgi Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej, BBN, Warszawa 2013.

10

bezpieczeństwo militarne), ochrona (bezpieczeństwo cywilne, niemilitarne) oraz bezpieczeństwo społeczne i bezpieczeństwo gospodarcze (w istocie można też mówić o bezpieczeństwie społeczno- gospodarczym, a w tym o społecznym i gospodarczym wsparciu bezpieczeństwa);

▪
Z kolei w ramach tych dziedzin można wyodrębnić – zgodnie z przyjętą w Polsce strukturą działalności państwowej obejmującą szereg działów administracji publicznej – sektory bezpieczeństwa narodowego, takie jak: dyplomacja na rzecz bezpieczeństwa, wojskowość, wywiad i kontrwywiad, bezpieczeństwo publiczne, ratownictwo, bezpieczeństwo społeczne (w tym np. ochrona dziedzictwa, edukacja na rzecz bezpieczeństwa, media w systemie bezpieczeństwa), bezpieczeństwo gospodarcze

(w tym np. energetyczne, finansowe, infrastrukturalne);

▪

Z istoty bezpieczeństwa zintegrowanego wynika także występowanie transsektorowych/transdziałowych

obszarów

bezpieczeństwa,

jak

np.

cyberbezpieczeństwo.

Kultura bezpieczeństwa - jest to ogół utrwalonego, materialnego i pozamaterialnego dorobku człowieka służącego mu militarnie i pozamilitarnie – czyli szeroko rozumianej autonomicznej obronności określonych indywidualnych oraz grupowych podmiotów.

Fenomen ten stanowi trychotomię, którą współtworzą trzy przenikające się wymiary:

- wymiar mentalno-duchowy, (wymiar indywidualny),

- wymiar organizacyjno-prawny (wymiar społeczny),

- wymiar materialny.

Kultura bezpieczeństwa służy człowiekowi do realizacji następujących celów i potrzeb:

Skuteczna kontrola nad pojawiającymi się zagrożeniami, zmierzająca do uzyskania stanu o satysfakcjonująco niskim poziomie zagrożeń,

Odzyskiwanie bezpieczeństwa w sytuacji, gdy zostało ono utracone,

Optymalizacja, dla określonego podmiotu, poziomu wielosektorowo pojmowanego bezpieczeństwa,

Pobudzanie w społecznej i personalnej skali świadomości człowieka przekonań o potrzebie samodoskonalenia i trychotomicznego (mentalny/społeczny/materialny) rozwoju wraz z uaktywnianiem motywacji i postaw skutkujących indywidualnymi i zespołowymi działaniami, powodującymi wszechstronny rozwój indywidualnych i grupowych podmiotów bezpieczeństwa, w tym ich autonomicznej obronności.

Podmiot bezpieczeństwa – każdy świadomie istniejący i celowo działający podmiot (indywidualny lub zbiorowy), rozpatrywany z punktu widzenia jego bezpieczeństwa.

W odniesieniu do bezpieczeństwa rozpatrywanego z perspektywy politycznej podstawowymi rodzajami podmiotów bezpieczeństwa są państwa (narody zorganizowane w państwa), jednostki organizacyjne państw (np. stany, kraje federacyjne, województwa, jednostki samorządowe) oraz organizacje międzynarodowe (międzypaństwowe, a także – ostatnio coraz istotniejsze – struktury niepaństwowe: np. transnarodowe korporacje biznesowe, organizacje terrorystyczne lub przestępcze).

11

Interesy podmiotu bezpieczeństwa – to zsyntetyzowane oczekiwania podmiotu wobec otoczenia wynikające i kształtowane przez jego tożsamość, wyznawane wartości, historyczny dorobek, tradycje, bieżące potrzeby oraz dążenia i aspiracje przyszłościowe. Można wyróżnić interesy żywotne (dotyczące istnienia podmiotu) i pożądanego (związane z jakością owego istnienia, trwania).

Środowisko bezpieczeństwa – zewnętrzne i wewnętrzne, militarne i niemilitarne (cywilne) warunki bezpieczeństwa (warunki realizacji interesów danego podmiotu w dziedzinie bezpieczeństwa i osiągnięcia ustalonych przezeń celów w tym zakresie), charakteryzowane przy pomocy czterech podstawowych kategorii, jakimi są: szanse, wyzwania, ryzyka i zagrożenia.

Szanse bezpieczeństwa – niezależne od woli podmiotu okoliczności (zjawiska i procesy w środowisku bezpieczeństwa) sprzyjające realizacji interesów oraz osiągnięciu celów podmiotu w dziedzinie bezpieczeństwa.

Wyzwania bezpieczeństwa – sytuacje problemowe generujące dylematy decyzyjne, przed

jakimi stoi podmiot w rozstrzygnięciu spraw bezpieczeństwa. Niewłaściwie zaadresowane lub niepodjęte wyzwania bezpieczeństwa mogą w efekcie przekształcić się w realne zagrożenia bezpieczeństwa.

Ryzyka bezpieczeństwa – możliwości negatywnych dla danego podmiotu skutków własnego działania w sferze bezpieczeństwa.

Zagrożenia bezpieczeństwa – pośrednie lub bezpośrednie destrukcyjne oddziaływania na podmiot. Najbardziej klasyczny czynnik środowiska bezpieczeństwa; rozróżnia się zagrożenia potencjalne i realne; subiektywne i obiektywne; zewnętrzne i wewnętrzne; militarne i niemilitarne; kryzysowe i wojenne; intencjonalne i przypadkowe (losowe).

Bezpieczeństwo narodowe (bezpieczeństwo państwa) – to taki rodzaj bezpieczeństwa, którego podmiotem jest naród zorganizowany w państwo.

Dziedziny bezpieczeństwa narodowego (bezpieczeństwa państwa) – to sfery aktywności państwa na polu bezpieczeństwa wyodrębnione z punktu widzenia realizacji czterech głównych grup zadań bezpieczeństwa, jakimi są obronność (bezpieczeństwo militarne, obrona narodowa), ochrona (bezpieczeństwo cywilne, niemilitarne; ochrona ludności, zasobów, infrastruktury i struktur państwa) oraz bezpieczeństwo społeczne i bezpieczeństwo gospodarcze (w tym społeczne i gospodarcze wsparcie bezpieczeństwa). W praktyce organizacyjnej dziedziny bezpieczeństwa narodowego to zagregowane sektory bezpieczeństwa.

Sektory bezpieczeństwa narodowego (bezpieczeństwa państwa) – to części zintegrowanego bezpieczeństwa narodowego odpowiadające (z pewnymi korektami tam, gdzie to konieczne) zakresom swojej problematyki ustawowo określonym działom administracji rządowej lub grupom takich działów, zagregowanym ze względu na podobieństwo przedmiotowe (bliskość zakresu działalności podmiotów odpowiedzialnych za poszczególne działy).

12

Transsektorowe
(transpodmiotowe)

obszary
bezpieczeństwa
narodowego

(bezpieczeństwa państwa) – to części zintegrowanego bezpieczeństwa narodowego obejmujące swą treścią problematykę właściwą jednocześnie różnym podmiotom, dziedzinom i sektorom tego bezpieczeństwa (np. bezpieczeństwo zewnętrzne lub wewnętrzne albo kwestie związane ze współczesnymi transnarodowymi i asymetrycznymi zjawiskami i procesami

bezpieczeństwa,

jak

np.

bezpieczeństwo
informacyjne,

w tym

cyberbezpieczeństwo, bezpieczeństwo antyterrorystyczne, przeciwdziałanie proliferacji broni masowego rażenia, zwalczanie przestępczości zorganizowanej). Są one często wyodrębniane z uwagi na jakościowo nowe i pilne w danym okresie potrzeby praktyczne, nie mające wyraźnego adresata w istniejącej strukturze wykonawczej podmiotu.

Bezpieczeństwo zewnętrzne państwa – transsektorowy obszar bezpieczeństwa, którego treść (cele, warunki, sposoby i środki) odnosi się do środowiska zewnętrznego (otoczenia) państwa.

Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa – transsektorowy obszar bezpieczeństwa, którego treść (cele, warunki, sposoby i środki) odnosi się do środowiska wewnętrznego (wnętrza)

państwa.

Bezpieczeństwo informacyjne (w tym cyberbezpieczeństwo) państwa – transsektorowy obszar bezpieczeństwa, którego treść (cele, warunki, sposoby, środki) odnosi się do środowiska informacyjnego (w tym cyberprzestrzeni) państwa.

Cele strategiczne państwa w dziedzinie bezpieczeństwa – to zoperacjonalizowane interesy narodowe, czyli – wynikające z dezagregacji poszczególnych interesów narodowych dokonanej w kontekście konkretnych (obecnych i przewidywanych) strategicznych warunków bezpieczeństwa oraz potrzeb i możliwości (potencjału strategicznego państwa) – pożądane z punktu widzenia tych interesów przyszłościowe stany, zjawiska i procesy w sferze bezpieczeństwa; w odróżnieniu od interesów narodowych, które są kategorią względnie trwałą, cele strategiczne odnoszą się do konkretnych warunków w danym okresie historycznym istnienia podmiotu; osiąmane są poprzez prowadzenie polityki bezpieczeństwa. Działania strategiczne państwa w dziedzinie bezpieczeństwa – militarne i pozamilitarne działania państwa i jego podstawowych ogniw ukierunkowane na zapewnienie możliwości realizacji interesów narodowych i osiągnięcia celów strategicznych w niebezpiecznym środowisku.

Kierowanie bezpieczeństwem narodowym – działalność organów władzy i administracji publicznej obejmująca definiowanie interesów narodowych i celów strategicznych w dziedzinie bezpieczeństwa, planowanie działań strategicznych prowadzących do osiągnięcia tych celów, programowanie i organizowanie przygotowań państwa w dziedzinie bezpieczeństwa oraz koordynowanie i nadzór nad realizacją planów i programów stosownie do potrzeb wynikających z kształtowania się środowiska bezpieczeństwa (szans, wyzwań, ryzyk i zagrożeń).

Przygotowania strategiczne w dziedzinie bezpieczeństwa – działalność wszystkich struktur państwa mająca na celu uzyskanie i utrzymywanie ich zdolności potrzebnych do realizacji zadań przewidzianych w planach działań strategicznych. Obejmuje zwłaszcza działalność planistyczną, budżetową, inwestycyjną, szkoleniową itp.

13

Samoidentyfikacja strategiczna – diagnoza własnego państwa jako podmiotu bezpieczeństwa (konstatacja istniejących podstaw bezpieczeństwa narodowego), obejmująca analizę tożsamości narodowej oraz ocenę jego potencjału strategicznego w relacjach z innymi podmiotami i zdefiniowanie na tej podstawie interesów narodowych oraz celów strategicznych w dziedzinie bezpieczeństwa.

Strategia bezpieczeństwa narodowego (bezpieczeństwa państwa) – obowiązująca w państwie koncepcja zapewniania jego bezpieczeństwa, zawierająca w szczególności identyfikację interesów narodowych i celów strategicznych, ocenę przyszłościowego kształtowania się strategicznego środowiska bezpieczeństwa oraz zasady i sposoby osiągnięcia celów strategicznych w przewidywanych warunkach (realizacji zadań operacyjnych), a także przygotowywania (utrzymywania i transformacji) systemu bezpieczeństwa narodowego (realizacji zadań preparacyjnych).

Strategia operacyjna bezpieczeństwa narodowego (bezpieczeństwa państwa) – dział (dziedzina) strategii bezpieczeństwa narodowego (bezpieczeństwa państwa) obejmujący zasady i sposoby osiągnięcia celów strategicznych (realizacji operacyjnych zadań strategicznych w dziedzinie bezpieczeństwa narodowego) w przewidywanych warunkach (środowisku) bezpieczeństwa oraz określenie wymagań operacyjnych wobec systemu bezpieczeństwa narodowego.

Strategia preparacyjna bezpieczeństwa narodowego (bezpieczeństwa państwa) – dział (dziedzina) strategii bezpieczeństwa narodowego (bezpieczeństwa państwa) obejmujący zasady i sposoby przygotowania (utrzymywania i transformacji) systemu bezpieczeństwa narodowego (realizacji preparacyjnych zadań strategicznych w dziedzinie bezpieczeństwa

narodowego) stosownie do wymagań wynikających ze strategii operacyjnej. Strategia sektorowa bezpieczeństwa narodowego (bezpieczeństwa państwa) – obowiązująca w państwie koncepcja realizacji przez dany sektor państwa (dział lub grupę działów administracji państwowej) przewidzianych dlań w strategii bezpieczeństwa narodowego operacyjnych i preparacyjnych zadań strategicznych w dziedzinie bezpieczeństwa. Obejmuje określenie celów, ocenę warunków, ustalenie sposobów, wydzielenie środków danego sektora do realizacji zadań w dziedzinie bezpieczeństwa. Strategiczny potencjał bezpieczeństwa państwa – zasoby ludzkie (ilościowe i jakościowe) i materialne (naturalne i wytworzone) oraz poziom ich zorganizowania w system państwowy, z uwzględnieniem położenia i relacji z innymi podmiotami.

System bezpieczeństwa narodowego (bezpieczeństwa państwa) – całość sił (podmiotów), środków i zasobów przeznaczonych przez państwo do realizacji zadań w dziedzinie bezpieczeństwa, odpowiednio do tych zadań zorganizowana (w podsystemy i ogniwa), utrzymywana i przygotowywana. Składa się z podsystemu (systemu) kierowania i szeregu podsystemów (systemów) wykonawczych, w tym podsystemów operacyjnych (obronny i ochronne) i podsystemów wsparcia (społeczne i gospodarcze).

System kierowania bezpieczeństwem narodowym (bezpieczeństwem państwa) – część systemu bezpieczeństwa narodowego przeznaczona do kierowania jego funkcjonowaniem, obejmująca organy władzy publicznej i kierowników jednostek organizacyjnych, które

14

wykonują zadania związane z bezpieczeństwem narodowym (w tym organy dowodzenia Sił Zbrojnych RP), wraz z organami doradczymi i aparatem administracyjnym (sztabowym) oraz procedurami funkcjonowania i infrastrukturą (stanowiska i centra kierowania oraz zarządzania, system łączności).

Podsystemy (w tym ogniwa) wykonawcze systemu bezpieczeństwa narodowego (bezpieczeństwa państwa) – siły i środki przewidziane do realizacji ustawowo określonych zadań w dziedzinie bezpieczeństwa pozostające w dyspozycji organów kierowania bezpieczeństwem. Można wśród nich wyróżnić: a) podsystemy operacyjne: podsystem obronny (obronności państwa, obrony narodowej, bezpieczeństwa militarnego); podsystemy ochronne państwa i ludności (bezpieczeństwa cywilnego, pozamilitarnego); b) podsystemy wsparcia: społeczne i gospodarcze.

Wymagania operacyjne wobec systemu bezpieczeństwa narodowego – potrzeby co do kierunków przygotowania (utrzymywania i transformacji, doskonalenia, rozwoju) poszczególnych podsystemów i ogniw systemu bezpieczeństwa narodowego wynikające z zadań przewidywanych w strategii operacyjnej oraz planach operacyjnego funkcjonowania państwa i jego poszczególnych instytucji w sferze bezpieczeństwa.

15

Załącznik nr 4-1

Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron”

w Krakowie [wyśrodkowane, 12 pkt]

Wydział Bezpieczeństwa i Nauk Społeczno-Prawnych

Kierunek studiów [wyśrodkowane, 12 pkt]

Tytuł pracy licencjackiej/magisterskiej

[wyśrodkowane, pogrubione, 18 pkt]

Imię i nazwisko autora pracy [wyśrodkowane, 12 pkt]

Nr albumu: [wyśrodkowane, 12 pkt]

Opiekun pracy licencjackiej/magisterskiej:

(tytuł, stopień oraz imię i nazwisko

promotora pracy) [wyrównanie do prawej, 12 pkt]

Miejsce i rok napisania pracy [wyśrodkowane, 12 pkt]

16

Załącznik nr 4-2

WZÓR ABSTRAKTU

Abstrakt

Kilka zdań dotyczących treści pracy magisterskiej w języku polskim.

Abstract

Kilka zdań dotyczących treści pracy licencjackiej/magisterskiej w języku angielskim (tłumaczenie tekstu z j. polskiego).

17

Załącznik nr 4-3

PROPONOWANY UKŁAD SPISU TREŚCI PRACY DYPLOMOWEJ

SPIS TREŚCI

WSTĘP	X
1.TYTUŁ ROZDZIAŁU	X
(rozdział teoretyczny)	
1.1 Podrozdział pierwszy rozdziału pierwszego (tytuł).....	X
1.1.1 Punkt pierwszy podrozdziału pierwszego (tytuł).....	X
1.1.2 Punkt drugi podrozdziału pierwszego (tytuł).....	X
1.1.2.1. Punkt 1 punktu 1.1.2 (tytuł).....	X
1.2 Podrozdział drugi rozdziału pierwszego(tytuł).....	X
1.2.1 Punkt pierwszy podrozdziału drugiego (tytuł).....	X
1.2.2 Punkt drugi podrozdziału drugiego (tytuł).....	X
(rozdziały teoretyczno-empiryczne i empiryczne, czyli badawcze)	
2. TYTUŁ ROZDZIAŁU	X
2.1 Podrozdział pierwszy rozdziału drugiego (tytuł).....	X
2.1.1 Punkt pierwszy podrozdziału pierwszego (tytuł).....	X
2.1.2 Punkt drugi podrozdziału pierwszego (tytuł).....	X
2.1.2.1 Punkt 1 punktu 2.1.2 (tytuł).....	X
(itd.)	
2.2. Podrozdział drugi rozdziału drugiego (tytuł).....	X
2.2.1 Punkt pierwszy podrozdziału drugiego (tytuł).....	X
2.2.1.1 Podpunkt 1 punktu 2.2.1.....	X.
(itd.)	
ZAKOŃCZENIE.....	X
18	
BIBLIOGRAFIA.....	X
AKTY NORMATYWNE.....	X
NETOGRAFIA.....	X
SPIS TABEL.....	X
SPIS RYSUNKÓW.....	X
SPIS WYKRESÓW.....	X
ABSTRAKT.....	.X
ABSTRACT.....	X